

VEREENIGINGSBERICHTEN.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE 6e JAARVERGADERING

(7e Algemeene Vergadering)
te houden

te NIJMEGEN op Vrijdag 18 en Zaterdag 19 Juni 1920 in de
Kleine Concertzaal der Sociëteit Vereeniging
Keizer Karelplein (opgang door de linker zijtoren vooraan).

Aanvang: Vrijdagavond 8 uur.

AGENDA:

1. Opening door den Voorzitter.
2. Lezing der ingekomen stukken.
3. Jaarverslag van den Hoofdbestuurder-Secretaris.
4. " " " " -Penningmeester.
5. Verslag van de Verificatie-commissie en benoeming van een nieuwe commissie voor 't loopende jaar.
6. Uitbrengen van Commissie-Verslagen en 't nemen van beslissingen diensgevolge:
 - A. *Permanente Commissies.*
 - a. Verslag van den Secretaris der C. C. van Tandheelkundige Volks- en Beroepsbelangen (uitgebracht voor 't in werking treden der nieuwe Statuten). Zie bijlage I.
 - b. Verslag van de Commissie B. O. U. T. Zie bijlage II.
 - c. " " O. en E. Commissie. Zie bijlage III.
 - d. " " " Schooltandkliniek Commissie. Zie bijlage IV.
 - e. " " " Ziekenfondscommissie. Zie bijlage V.
 - f. " " " Ziektewetcommissie.
 - g. " " " Militaire commissie.
 - h. " " " Commissie van Bijstand aan het Hoofdbestuur tot uitgifte van 't Tandheelkundig Jaarboekje. Zie bijlage VI.

- i. Verslag van de Bibliotheek en Museum Commissie.
- j. " " " Commissie tot verzameling van gegevens betreffende Geschiedenis der Tandheelkundig en Nederland.
- k. Verslag van de Commissie van Toezicht van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.
- l. Verslag van de Congres Commissie.

B. *Tijdelijke Commissies.*

- a. Verslag van de Commissie van Advies in Commercieele Aangelegenheden.
- 7. Verslag van den Directeur van het Bemiddelingsbureau voor Waarneming en assistentie in de praktijk. Zie bijlage VII.
- 8. Mededeeling van het Hoofdbestuur inzake de „*Titulatuur-quaestie*” (Motie Hoofdbestuur). Zie bijlage VIII.
- 9. Verslag van de Commissie van Advies voor het „Technikersvraagstuk” (Nord, Bakker, Klinkhamer, Oostingh). Prae-advies Hoofdbestuur). Zie bijlage IX.

10. Voorstel van de Amsterd. Tandheelkundige Vereeniging:

Het is geen lid der Maatschappij particulier geoorloofd eenig Overheidscollege van advies te dienen bij het beramen of tot stand brengen, wijzigen of reorganiseeren van eenigen wettelijken maatregel of gemeentelijke verordening of eenige instelling op het gebied van tandheelkundig onderwijs of tandheelkundige volkshygiëne, voor zoover het verleenen van medewerking aan een en ander volgens de statuten en reglementen klaarblijkelijk behoort tot de werkzaamheden der Maatschappij of der afdelingen.

Van deze bepaling kan een lid vrijstelling verzoeken aan het Hoofdbestuur of het Afdelingsbestuur (elk voor zoover de aan gelegenheid zijn werkingssfeer betreft).

De betrokken besturen zijn bevoegd deze vrijstelling te weigeren of te verleenen, in het laatste geval eventueel onder die voorwaarden, welke het aan deze vrijstelling wensch te verbinden. (Prae-advies van het Hoofdbestuur). Zie bijlage X.

- 11. Voorstel van de Amsterd. Tandheelkundige Vereeniging: Stichting van een maatschappelijk fonds ter ondersteuning van noodlijdende collega's en hunne weduwen en weezen.
- 12. Voorstel van de Amsterd. Tandheelkundige Vereeniging: Oriëntteering van den Tandheelkundigen Student op het gebied der honoraria berekening.
- 13. Machtiging aan de Redactie van het Tandheelkundig Jaarboekje tot het afsluiten van nieuwe contracten.

14. Voorstel van de afd. Overijsel: Toevoeging aan art. 17 H. R.:
..... met dien verstande dat dit bedrag tot de helft wordt
teruggebracht voor vrouwelijke collega's wier echtgenooten
ook lid der afdeeling zijn.
15. Redactiewijzigingen van eenige artikelen van het H. R., art.
34 en art. 54.
16. Voorstel van de Noordelijke Afdeeling om 't B. Besluit dier
afdeeling tot een algemeen Bindend Besluit te maken:
„Het is den leden der Ned. Maatschappij tot bevordering
der Tandheelkunde *niet* geoorloofd hunne tandtechnische
werkzaamheden ter uitvoering op te dragen aan personen
die tevens onbevoegd de tandheelkunde uitoefenen". (Toe-
lichting door de afdeeling).
17. Verkiezing van de leden van het Dagelijksch Bestuur:

Voorzitter:

Candidaten: { Van Hasselt (A. L. J. C.)
Klinkhamer (J. M.)
Sanders (J. Ezn.)

Amsterdam: Van Hasselt.

Z.-Holland: Van Hasselt, Klinkhamer.

Utrecht: Van Hasselt, Klinkhamer.

Overijsel: Van Hasselt, Klinkhamer.

Noord-Nederland: Van Hasselt, Klink-
hamer.

Zuid-Nederland: Van Hasselt, J.
Sanders Ezn.

Secretaris:

Candidaten: { Koldewijn (W. C.)
Margadant (G. D.)
Buisman (P. H.)
Backer Dirks (J. J.)
Sanders (J. Ezn.)
v. d. Linde (G. W.)
Nord (Ch. F. L.)

Amsterdam: Koldewijn.

Zuid-Holland: Koldewijn, Margadant.

Utrecht: Koldewijn, Buisman.

Overijsel: Koldewijn, Backer Dirks.

Noord-Nederland: Koldewijn, J. San-
ders Ezn.

Zuid-Nederland: van der Linden,
Nord.

Penningmeester:

Holthaus (I. A.)
 Sanders (J. Ezn.)
 Candidaten: Buisman (P. H.)
 Frenkel (D.)
 Max Krings (M.)

Amsterdam: Holthaus.
 Zuid-Holland: Holthaus, J. Sanders
 Ezn.
 Utrecht: Holthaus, Buisman.
 Overijssel: Holthaus.
 Noord-Nederland: Holthaus, Frenkel.
 Zuid-Nederland: Holthaus, Max Krings

19. Installatie van de afgevaardigden der Afdeelingen in het
 Hoofdbestuur:

Amsterdam: A. A. H. Hamer, J. S.
 Bruske.
 Noord-Holland: K. Groustra.
 Zuid-Holland: Ch. F. L. Nord, J. M.
 Klinkhamer.
 Utrecht: J. W. Roeloffs.
 Gelderland: C. C. Kayser.
 Overijssel: J. C. Wartena (Zwolle).
 Noord-Nederland: Max M. Krings.
 Zuid-Nederland: G. A. M. Boelaars.

20. Plaatsbepaling tot het houden der volgende Algemeene Ver-
 gadering.

21. Rondvraag.

W. C. KOLDEWIJN, Secr. H. B.

De Vergadering zal een aanvang nemen op Vrijdagavond 8 uur en voortgezet worden Zaterdagochtend 10 uur. Vrijdagavond na afloop der vergadering gezellig samenzijn. Zaterdag gemeenschappelijke lunch waarna vermoedelijk tramtocht, aangeboden door de afdeeling Gelderland.

BIJLAGE I.

VERSLAG
VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR TANDHEELKUNDIGE
VOLKS- EN BEROEPSBELANGEN OVER HET JAAR 1919.

Geachte Collegae!

Zoals U bekend is uit onze gewijzigde Statuten, is de leiding van de Centrale Commissie overgegaan in handen van den Voorzitter en den Secretaris onzer Maatschappij. Het is dus voor de laatste maal, dat mij het voorrecht te beurt valt over de werkzaamheden der Centrale Commissie een verslag uit te brengen.

Daar de Centrale Commissie is samengesteld uit verschillende sub-commissies, die den eigenlijken arbeid verrichten en deze commissies zelf een verslag uitbrengen over het afgelopen jaar, ligt het voor de hand dat dit verslag slechts kort zal zijn.

De Centrale Raad vergaderde in 1919 het eerst op 12 April te 's-Gravenhage. Op deze vergadering werd door de voorzitters der verschillende sub-commissies rapport over hunne werkzaamheden uitgebracht.

De voorzitter van den Centralen Raad, de heer Nord, bracht speciaal de Ziekenfondscommissie hulde voor den arbeid die reeds door haar is verricht.

De tweede vergadering van den Centralen Raad had plaats op Zondag 30 November te Amsterdam. Deze vergadering was belegd naar aanleiding van de voordracht ingediend door Burgemeester en Wethouders van Amsterdam inzake tandheelkundige volksvoorziening. Op deze vergadering, waarbij tevens waren uitgenoodigd het Dageelijksch Bestuur der Maatschappij, de heeren adviseurs van B. en W. van Amsterdam en het Bestuur der A. T. V., werd het vraagstuk der tandheelkundige volksvoorziening en der schooltandverzorging van alle zijden uitvoerig bekeken.

De resultaten van den arbeid der Ziekenfonds-Commissie onder de energieke leiding van collega Bruske, zijn onder meer vastgelegd in eene circulaire, waarbij vier collegae, onder bevredigende voorwaarden, konden worden aangesteld als ziekenfonds-tandarts aan de Amsterdamsche Bond van Ziekenfondsen. (Zie verder Verslag Ziekenfonds-Commissie).

De Schooltandklinik-Commissie schreef eene vergadering uit te 's-Gravenhage, waarop collega Van Hasselt eene inleiding hield over schooltandverzorging.

Ook de O. en E. Commissie en de Commissie B. O. U. T. hebben

zich in dit afgelopen jaar niet onbetuigd gelaten, hetgeen U uit de verslagen der verschillende Commissies zult kunnen vernemen.

Ook in het nieuwe ontwerp Ziekteverzorgingswet zal ons de plaats worden ingeruimd, die aan de Tandheekunde, als factor voor de verzorging der volksgezondheid, toekomt.

Resumeerende kunnen wij dus met voldoening en dankbaarheid terugzien op den succesvollen socialen arbeid in het afgelopen jaar in onze Maatschappij verricht.

Ten slote spreek ik den wensch uit, dat de overgang van de leiding der Centrale Commissie in handen van Voorziter en Secretaris van het Hoofdbestuur, eene spoedige en vlotte afwikkeling der verschillende belangrijke punten, die nog op het programma der Centrale Commissie staan, moge bevorderen.

Amsterdam, April 1920.

J. A. SALOMONS,
Secretaris C. C.

BIJLAGE II.

*Aan den Secretaris van de
Maatschappij tot Bevordering van de Tandheelkunde.*

Hooggeachte Secretaris.

Namens de Commissie B. O. U. T. heb ik de eer het navolgende onder uwe aandacht te brengen.

In verband met een strafvervolging, ingesteld op aanwijzing van deze Commissie en in opdracht van de Algemeene Vergadering van de Maatschappij tegen den tandtechnicus Ostermann te 's-Gravenhage, beschuldigd van het afdruk nemen van een mond, met het doel een tandprothese in dien mond te plaatsen, tot welke handeling hij ten slotte is overgegaan en daarvoor een zeker bedrag heeft berekend en in ontvangst heeft genomen, aldus blijk gevende zijn beroep te maken van de toepassing der tandprothese, te meer daar dit geschiedde bij meerdere personen en zonder noodzaak — heeft de Kantonrechter te 's-Gravenhage en daarna de Arrondissements-Rechtbank te dieer plaatse, in hooger beroep, bovengenoemden tandtechnicus veroordeeld op grond van het feit, dat bovengenoemde handelingen moeten worden beschouwd als te behooren tot „de toepassing der tandprothese”, en deze door de wet aan de uitsluitende bevoegdheid van den tandarts is opgedragen. De Hooge Raad heeft daarna geen termen gevonden om de aangevoerde cassatie-middelen te accepteren, en heeft met het verwerpen van deze, dus bij arrest in hoogste instantie uitspraak gedaan, dat het afdruk nemen en het plaatsen van een kunstgebit tot de uitsluitende bevoegdheid van den tandarts behooren.

Het komt der Commissie wenschelijk voor, dat deze uitspraak zoo spoedig mogelijk in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde*, en in het *Weekblad voor het Recht* wordt bekend gemaakt, en aan ieder, dien het betreft, de consequenties van dit arrest moeten worden duidelijk gemaakt. Voorts achte de Commissie het wenschelijk door middel van een ingezonden stuk in de dagbladen het publiek in te lichten, omtrent dit deel van de onbevoegde uitoefening van onze praktijk, teneinde zoodoende preventief dit kwaad te bestrijden.

In hare vergadering van 7 December 1919 heeft de Commissie B. O. U. T. besloten het navolgende aan het Hoofdbestuur in overweging te geven.

Aan de leden van de M. t. b. d. T. wordt dringend verzocht:

- a. door tandtechnici geen tandheilkundige bezigheden in 's menschen mond te laten verrichten, waaronder dan ook behoort:

afdruknamen, beethoogte-bepalen, bandenpassen en protheses-inzetten

- b. geen tandtechnisch werk te laten uitvoeren door tandtechnici van wie bekend is, dat zij onbevoegd de tandheekkunde uitoefenen.

De Commissie acht het niet wenschelijk dit per bindend besluit te verbieden, zooals de Noordelijke afdeling der Maatschappij voorstelt. Zij is van meening, dat dit slechts leiden kan tot het voor het lidmaatschap bedanken door diegenen, die om welke reden dan ook, zich niet van hun technicus kunnen losmaken. Deze leden vallen dan buiten het verband, waarin wij, zoolang zij lid ervan zijn, nog invloed ten goede op hen kunnen uitoefenen.

De Commissie is van oordeel, dat er voortdurend door de bestuurders der afdelingen op de vergaderingen op gewezen moet worden, dat bij de bestrijding der O. u. d. T. ieder lid der Maatschappij verplicht is, het zijne daartoe bij te dragen, en in de eerste plaats zich zal moeten houden aan die voorschriften, die, als *wenschen-van-belang*, door de Algemeene Vergadering zijn gegeven.

Voorts acht de Commissie het wenschelijk om te geraken tot de oprichting van *contrôle tandtechnische werkplaatsen* in ons land, waar tandartsen zonder eigen technici hun werk kunnen laten vervaardigen.

De technische leiders zouden door de Maatschappij kunnen worden benoemd, werken voor eigen risico tegen vastgesteld tarief, dat door de Maatschappij moet worden goedgekeurd, en staan onder *contrôle* van de Maatschappij.

De Commissie geeft H. B. in overweging aan de Maatschappij t. b. v. de Geneeskunst te verzoeken hare leden wel te willen beïnvloeden om geen zelfstandig gevestigde tandtechnici te dekken, en evenmin aan dezen patiënten toe te zenden voor het vervaardigen van tandprotheses, hierbij tevens verwijzende naar het bekende arrest van den H. R.

De Commissie zou gaarne zien, dat in den vervolge in het Jaarboekje een lijst gepubliceerd worde van die tandtechnici die gewoon zijn patiënten aan huis te behandelen, teneinde de collega's voor deze onbevoegden te waarschuwen, opdat zij hun tandtechnisch werk niet aan deze lieden in handen geven.

Tenslotte meent de Commissie, dat thans de voorbereidende stappen zullen moeten worden genomen, om gelijktijdig in den lande een vervolging tegen een groot aantal tandtechnici in te stellen, om hierdoor krachtig te bewijzen dat het arrest van den H. R. niet is uitgelokt om het ongebruikt te laten liggen.

Wat betreft het Jaarverslag, dat door de Commissie B. O. U. T. moet worden uitgebracht, kan ik kort zijn. De werkzaamheden hebben zich uitsluitend bepaald tot datgene, wat thans als wenschelijkheden in dit schrijven aan het H. B. wordt voorgedragen, en voorts heeft ondergeteekende als deskundige voor den Kantonrechter en voor de Rechbank zijn inzichten mogen uiten, die reeds breedvoerig schriftelijk aan de rechterlijke autoriteiten waren ter hand gesteld.

Hopende dat het H. B. dezen arbeid voldoende beschouwt, teeken ik met de meeste hoogachting,

Namens de Commissie B. O. U. T.:

J. M. KLINKHAMER, Secretaris.

BIJLAGE III.

JAARVERSLAG DER O. EN E. COMMISSIE.

In herinnering wordt gebracht dat op 1 Dec. 1918 te Amsterdam een gecombineerde vergadering plaats vond van eenige Utrechtsche lectoren in de tandheelkunde met de leden der O. & E. Commissie. Het doel was te geraken tot een eenstemmig oordeel over een beginsel-program voor het onderwijs. De actie door de O. & E. Commissie in deze aangelegenheid ondernomen bracht niet de gewenschte medewerking. Vandaar dat zij besloot onafhankelijk van Utrecht de Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde te verzoeken een rekwes tot richten tot den Minister. Dit rekwes werd dan ook verzonden op 5 Juli 1919.

Op 20 Febr. 1920 vergaderde de O. & E. Commissie, in hoofdzaak naar aanleiding van twee punten.

1e. een schrijven van het Hoofdbestuur over de wenschelijkheid van een „tweede” tandheelkundig instituut te Amsterdam.

2e. een schrijven van het Hoofdbestuur om het besprokene ter algemeene vergadering betreffende buitenlandsche diploma's te willen nagaan en in het eerstvolgende jaarverslag de zienswijze der Commissie uiteen te willen zetten.

In verband met dit laatste punt leest de secretaris het daarop betrekking hebbende gedeelte van het stenografisch verslag der Maatschappij voor (23 Mei 19 — bl. 33—43).

Uitvoerig wordt nu ook het O. & E. rapport (zie Tijdschrift voor Tandheelkunde 15 Jan. 1919) nagegaan en in onderdeelen besproken. Met algemeene stemmen kwam men tot de volgende conclusie, die aldus is te formuleeren: het is eenigszins onbillijk dat de wet niet afdoende voorziet in die gevallen waarin de Nederlanders met het D. D. S. diploma, doch met vermindering der Nederlandsche voorstudie toch tot de tandheelkundige examina hier te lande worden toegelaten. Evenwel is de Commissie van meening, dat door het zeldzaam voorkomen dier gevallen niet kan worden gesproken van een wantoestand, welke een onmiddellijke wetswijziging zou vereischen. Wanneer te zijner tijd een algemeene tandheelkundige wetsverandering aan de orde komt, dan zal de Commissie gaarne trachten de onbillijkheid in kwestie uit den weg te doen ruimen of te doen reduceeren, al naar gelang zulks mogelijk zal blijken.

Wat aangaat het Tweede Tandheelkundig Instituut te Amsterdam was men algemeen van opinie, dat binnen afzienbaren tijd het denkbeeld geen kans heeft zich te verwezenlijken. Voornamelijk om drie redenen:

- a. het geldgebrek der gemeente Amsterdam,
- b. de enorme hooge kosten op 't oogenblik verbonden aan bouwgrond en opbouw,
- c. het feit dat het initiatief tot een dergelijk plan in de eerste plaats van het Gemeentebestuur dient uit te gaan en dat uit niets is gebleken, dat genoemd bestuur daartoe het oogenblik gekomen acht.

Daarom adviseert de Commissie thans elke poging op te schorten tot tijd en wijle de omstandigheden gewijzigd zijn.

In verband met het onderwijs in het algemeen betoogde Nord de wenschelijkheid van het instellen van een leerstoel in de tandheelkunde aan alle Nederlandsche Universiteiten voor a.s. artsen. De overige leden konden zich met zijne zienswijze vereenigen. Aan de Maatschappij zal worden verzocht in dezen geest een rekwes te richten tot den Minister van Onderwijs.

Uit dit rekwes blijke duidelijk de bedoeling van den voorsteller, welke hoofdzakelijk is den a.s. artsen eenige tandheelkundige kennis en kunnen bij te brengen, ter verkrijging van medisch tandheelkundig inzicht, zonder evenwel van hen tandartsen te maken.

De toestand van het Tandheelkundig Instituut te Utrecht gaf aanleiding tot de opmerking, dat de nieuwe cursus te Utrecht weer kans loopt zonder de noodige leerkrachten te moeten beginnen. Deze vrees en het uitblijven van een antwoord der Ministers op het rekwes van 5 Juli 1919 deed de commissie besluiten de Maatschappij te verzoeken bij den Minister op een antwoord aan te dringen.

Voorts zal getracht worden een regeling te treffen voor de Advising Board for Holland of the Foreign Relations Committee of the Association of Dental Faculties.

LEOPOLD FRANK,
waarnemend Secretaris.

BIJLAGE IV.

*Aan het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij
tot bevordering der Tandheekkunde.*

Mijne Heeren.

De schoolcommissie welke is samengesteld uit de collega's van Geldere, Oostingh en Ninck Blok onderging dit jaar geen veranderingen in samenstelling.

Collega's, die dit verslag vergelijken met dat van verleden jaar zullen met groote verwondering vernemen dat wij nu in 1920 druk bezig zijn onze adviezen te geven aan gemeentebesturen enz. inzake 't oprichten van schooltandklinieken, terwijl wij in 1919 de tijd nog niet gekomen achtten om tot de oprichting van dergelijke stichtingen over te gaan, daar we geen voldoende medewerking van overheidswege verwachtten. Hierin is dit jaar groote verandering gekomen. Verschillende gemeentebesturen schijnen de noodzakelijkheid te zijn gaan inzien van tandheekkundige behandeling van het schoolkind als taak van de overheid en vroegen onzen raad. Onze Commissie zond aan Uw Hoofdbestuur een uitvoerig rapport voor de oprichting van een tandheekkundigen schoolartsendienst in Amsterdam waarin zij toelicht hoe zij zich de mondverzorging van de gemeentescholieren denkt, steeds vasthoudende aan de hoofdgedachte dat de behandeling moet geschieden in de school en gedurende den schoottijd en dat begonnen moet worden met een beperkten dienst die gemakkelijk voor uitbreiding vatbaar is.

Zij wil dan beginnen met de behandeling van de 1e klasse leerlingen der lagere scholen en zoo mogelijk met die van de bewaarscholen en langzamerhand door uitbreiding van het aantal schoolartsen alle scholieren onder behandeling en cóntrôle houden.

Met voldoening kan onze Commissie terugzien op de door haar uitgeschreven vergadering te 's-Gravenhage op 17 Januari 1920 waar een twee en dertigtal belangstellende collega's uit alle deelen van het land saamgekomen waren om gezamenlijk te bespreken wat het hedendaagsche standpunt moet zijn in zake de tandheekkundige verzorging van het opgroeiende geslacht. Om de bespreking te vergemakkelijken leidde op verzoek van de Commissie collega Van Hasselt het onderwerp in met eene bespreking van „De practische uitvoering der Schooltandverzorging”. Spreker behandelde uitvoerig de oprichting van een Schooltandartsendienst en wetl naar aanleiding van een ontwerp ingediend door den gemeentelijken schoolarts.

Uit de debatten zij slechts aangehaald dat 't collega Oostingh opgevallen was dat de cijfers betreffende de caries frequentie in de brochure der Haagsche Tandheelkundige Vereeniging niet overeenkwamen met die in Gouda.

Uit later gehouden besprekingen met genoemde collega is gelukkig gebleken, dat die cijfers uit Gouda bijna geheel overeenstemden met die uit den Haag. De schijnbaar groote verschillen waren ontstaan door verschil van opvatting omtrent de vraag wat zijn „geheel verwoeste” kiezen.

Door de veranderde opvattingen der autoriteiten zal de Commissie waarschijnlijk in het komende jaar nuttiger werkzaam kunnen zijn dan in het afgelopen jaar.

De Commissie voor Schooltandklinieken:

J. H. OOSTINGH, *Voorzitter.*

A. VAN GELDERE.

F. J. NINCK BLOK, *Secretaris.*

BIJLAGE V.

RAPPORT

VAN DE COMMISSIE VOOR ZIEKENFONDSWEZEN ENZ.

De mededeelingen, die dit rapport inhoudt, zijn van tweeerlei aard. Zij gelden in de eerste plaats resultaten, door de Maatschappij bereikt in verband met het aanhangige ontwerp Wet op de Ziekenverzorging; in de tweede plaats die, welke — met name in Amsterdam — zijn te boeken ingevolge haar optreden, eerst tegenover — en later in samenwerking met de Ziekenfondsen.

Het geheele werken der Maatschappij in zake deze materie was, in den beginne zoowel als later, te wijten aan de omstandigheid, dat de tandheelkundige hulpvoorziening aan ons volk, zoowel maatschappelijk als rechtskundig, een plaats innam geheel bijkomstig als factor voor de volksgezondheid. Degenen welke de tandheelkunde en als wetenschap en als factor der gezondheid van ons volk ter harte gaat, zagen de noodzakelijkheid van een diepingrijpende verandering dan ook duidelijk in.

De gezondheid van de groote massa van het volk wordt voor driekwart verzorgd in en door de Ziekenfondsen. Daar vond men reeds tientallen jaren lang geneeskundigen bereid tegen verminderde honoraria de praktijk uit te oefenen; daar profiteeren even lang de minder gesitueerden van die hulp, te erlangen tegen een lage wekelijksche contributie. Aanvankelijk werd deze instelling niet zoo zeer als verzekering beschouwd, ofschoon zij het reeds was. Eerst later, toen de coöperatieve en ondernemingsziekenfondsen werden gesticht, werd bij het publiek het besef wakker, dat het ontvangen van geneeskundige hulp een recht was, te verkrijgen door verzekering. Dat het recht van tandheelkundige behandeling door het publiek niet medegeëischt werd, is deels te begrijpen, als men inziet, dat de eenheid der volksgezondheidsverzorging, noch die der ziekenverzorging in het algemeen ooit was bedacht. In *dien* tijd had de tandheelkundige stand eigenlijk geen enkel middel ter hand, om met eenig uitzicht voor haar doel, van de ziekenfondsen iets te eischen. Het gold voor het ziekenfondslid als een toegift bijna, dat extractie door den tandarts kon worden verricht en een ander voordeel was, dat die tandarts conserveerende tandheelkundige hulp tegen lage vergoeding van de zijde der ziekenfondsleden bij hen verrichtte.

Voor den tandarts gold het eveneens als een gunst toegelaten te worden als ondergeschikt medewerker.

Zelfs de geneeskundige bezag de tandheelkundige hulp niet als een volwaardige prestatie, maar soms als luxe, dan weer als noodzaak, maar dan van zeer lagen rang en zeker niet van gelijke waarde voor de volksgezondheid als andere geneeskundige hulp, van welken aard ook.

Reikhalzend zagen zij, onder ons, die waakten voor de verheffing van onze professie en hare beteekenis voor de volksgezondheid, toen ook uit, naar wegen om de tandheelkunde haar ware plaats te doen innemen. Immers aan de eene zijde werd de uitoefening der tandheelkunde door de kostbaarheid van hare verkrijging bij bevoegde tandartsen, eene, onwetig bedreven door kwakzalvers; terwijl aan de andere zijde de beteekenis van den tandarts zóó gering werd geacht, dat de dreigende verwachting werd gevoeld, dat eerlang de tandheelkunde zou worden beoefend door in de professie weinig bedreven geneeskundigen. Deze slechte kringloop en gevolgen zou den naam onzer professie zeker niet veel goed doen. Geen wonder dus, dat deze schrikbeelden onder een nieuw licht verbleekten, toen het eerste ontwerp eener Ziektewet verscheen, vrucht van het groeiende volksbesef, dat de mindergegoede, vooral de arbeider door den Staat moet worden verzorgd, indien onverhoopt zijn gezondheid zou zijn geschaad.

Als het waar is, dat het volksbesef aan de wording van zulk een ontwerp deel had, moet het als merkwaardigheid gelden, dat dit volksbesef de tandheelkunde geheel miskend heeft.

Maar wij tandheelkundigen zagen toen eerst duidelijk de gevaren die de tandheelkunde bedreigden.

Voor de ziekenfondsen, die met het eigenlijke gezag voor de volksgezondheid waren bekleed in dat ontwerp, waren alle geneeskundigen, ook specialisten van elken aard, met name en taak genoemd en omschreven; zelfs de medicus-mondheelkundige niet te vergeten. Voor de tandartsen, noch voor de tandheelkunde een plaats, hoe klein ook. Wij zagen nu den weg in het licht van het gevaar; wettelijk als medewerkers der volksgezondheidsverzorging geheel miskend te worden, duidelijk voor ons.

Reeds in ons vorig rapport werd medegedeeld, dat door ons onderhandelingen waren aangeknoopt met de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst. In de voortgezette onderhandelingen leidden de besprekingen met eenige bestuursleden van genoemde Maatschappij (welke heeren mede deel uitmaakten van de commissie voor het ontwerpen van de wet op de ziekenverzorging) tot zeer bevredigende resultaten. Na ampele overwegingen konden de genoemde heeren onze wenschen, wat betreft het toekennen van een plaats aan de tandheelkunde in die wet, volkomen billijken en werden ons dien-aangaande beloftgedaan.

Toen dan ook het ontwerp Wet op de Ziekenverzorging ons in druk onder de oogen kwam, zagen wij daarin voorgeschreven de bepaling, dat in de ziekenfondsen de te verleenende hulp onder meer moest bevatten, de chirurgische en conserveerende tandheelkundige behandeling door tandartsen. Overigens zijn er een aantal bepalingen in dit ontwerp vervat, die de rechten van den tandarts naast dien van den geneeskundige en apotheker zullen waarborgen. Slechts over de wijze, waarop de tandarts gehonoreerd moet worden, zal de Maatschappij zich nog tot den Minister hebben te richten.

Intusschen zijn de Amsterdamsche Ziekenfondsen gezwicht voor den moreelen drang door onze Maatschappij bij voortduring op hunne directies uitgeoefend.

Alhoewel de tandheelkundige voorziening in die ziekenfondsen om redenen van finantieelen aard niet kon worden uitgebreid, in overeenstemming met het aantal leden als door de functionarissen zal moeten worden verzorgd, is het principe tandheelkundige hulp, ook conserveerende, in de ziekenfondspremie begrepen een overwonnen standpunt in Amsterdam, ook de salariering van de medewerkende tandartsen kan voorloopig bevredigend worden genoemd.

Op 6 Maart 1920 werd te Amsterdam een vergadering belegd door het dagelijksch Bestuur der Maatschappij met de Ziekenfondscommissie. In de convocatie werd den leden met klem op het belang van de ziekenfondskwestie gewezen, en deze vergadering mocht zich dan ook in goede opkomst verheugen. In hoofdzaak was deze bijeenkomst eigenlijk bedoeld om door wisseling van gedachten eenheid en overeenstemming te krijgen omtrent de tandheelkundige hulpverschaffing en honoreering daarvan in en door de ziekenfondsen. Tevens werd op deze vergadering geïnstalleerd een aantal corresponderende commissieleden, voor elke afdeling één met de opdracht het eenmaal opgenomen werk te Amsterdam volgens bepaalde richtlijnen voort te zetten in een door hen te constitueren afdelingsziekenfondscommissie. Elk corresponderend lid werd qualitate qua voorzitter dier afdelingscommissie.

Op 10 April heeft de ziekenfondscommissie met de corresponderende leden vergaderd en werd eenstemmig besloten, dat met alle ziekenfondsen in den lande door de afdelingscommissies zou worden onderhandeld met inachtneming van de volgende richtpunten:

I. Krachtens het Bindend Besluit van 23 en 24 Mei 1919 worden de oude verbintenissen niet meer hernieuwd. Gedurende de onderhandelingen met de ziekenfondsen kan echter elke medewerker volgens de tot heden geldende voorwaarden hulp blijven verleenende, zonder verbinding voor den dag van morgen.

II. Bij de onderhandelingen worden de ziekenfondsen de volgende

voorwaarden voorgelegd, waaronder de leden van de Maatschappij hunne medewerking kunnen verleenen;

- a. de chirurgische- en conserveerende tandheekkundige behandeling wordt den verzekerden zonder bijbetaling door het ziekenfonds verstrekt;
- b. onder de medewerkende tandartsen kunnen de ziekenfondsleden een vrije keuze doen;
- c. bij elken medewerkenden tandarts kan slechts een maximum aantal verzekerden zijn ingeschreven. Voor elke verzekerde ontvangt de medewerker een vast bedrag per jaar te bepalen op f 1.— à f 1.25. (Met de beschikbare krachten wordt natuurlijk rekening gehouden).

De tandartsen stellen voor het maximum aantal leden 4 uren per werkdag geheel en uitsluitend beschikbaar:

1. hunne medewerking;
2. een polikliniek, wachtkamer, installatie, enz.;
3. personeel, enz.;
4. materialen.

Naar gelang van een kleiner aantal leden dan het maximum worden genoemde factoren korteren tijd beschikbaar gesteld.

Een woord van waardeering is hier op zijn plaats voor de medewerking verleend door het dagelijksch bestuur der afdeeling Amsterdam in zake de Amsterdamsche Ziekenfondsregeling en aan onzen Voorzitter den Heer van Hasselt en onzen Secretaris den Heer Kolde-wijn en aan den Heer Louis Frank, Voorzitter der Ziektewetcommissie voor het medevoeren der besprekingen met de Maatschappij tot Bevordering van de Geneeskunst.

Ten slotte een krachtig woord van opwekking tot alle leden der Maatschappij. In het bijzonder tot hen, die zich onledig houden met de behandeling aan de ziekenfondsen.

Slechts door hun eendrachtige samenwerking kunnen wij het gewenschte resultaat bereiken, zonder hen vermogen wij niets.

Wij eindigen met den wensch, dat bij het uitbrengen van een volgend verslag deze vergadering kan worden bekend gemaakt, dat de Ziekenfondscommissie haar werk tot een goed einde heeft gebracht.

Namens de Ziekenfondscommissie,

J. S. BRUSKE, *Voorzitter.*

B. L. PAERL, *Secretaris.*

BIJLAGE VI.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
TOT
BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

Redactie Tandheelkundig Jaarboekje.

Secretariaat: *Hoogewal 11.*

*Aan het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij
tot Bevordering der Tandheelkunde.*

Mijne Heeren.

Het verslag van de Redactiecommissie van het Tandheelkundig Jaarboekje 1920 is ditmaal kort.

Van het Jaarboekje werden gedrukt 555 exemplaren, waarvan \pm 300 werden verzonden aan leden der Maatschappij, terwijl 27 boekjes werden verkocht à f 2.50.

Evenals vorig jaar werd ook ditmaal door uw Hoofdbestuur toegestaan 155 exemplaren genaaid in eenvoudig papieren omslag gratis af te staan aan de Tandheelkundige Studentenvereniging „John Tomes” om deze tegemoet te komen bij de uitgifte der Almanak. De kosten hiervoor bedroegen f 263.50 welk bedrag wij van den hoofdbestuurder-penningmeester terug ontvingen.

De rekening en verantwoording luidt dus:

Verkoop 28 boekjes 1920	f 70.—	in 1919	f 73.22
		„ 1918	„ 111.73½
		„ 1917	„ 102.70
Advertenties 1920	„ 1150.—	„ 1919	„ 840.35
		„ 1918	„ 764.36½
		„ 1917	„ 487.50
<hr/>			
Totaal ingekomen	f 1220.—		
Rekening van Boekhoven	f 759.40	in 1919	f 686.—
		„ 1918	„ 661.2v
		„ 1917	„ 683.—
Onkosten 1920	„ 101.05		
<hr/>			
Totaal uitgaven	f 860.45		
			Rest dus batig saldo f 359.55

Overzicht jaargangen 1917 tot en met 1920:

1e jaargang	nadeelig saldo	f 277.87½
2e	„ batig „	„ 108.09½
3e	„ „ „	„ 148.71
4e	„ „ „	„ 359.55

In afwachting van de beslissing van Uw Hoofdbestuur werd f 359.55 vermeerderd met f 50.— die bij het begin van dit tijdperk in kas waren, overgebracht op de exploitatierekening van het Jaarboekje 1921.

De Redactie-Commissie:

A. L. J. C. VAN HASSELT.
 F. J. NINCK BLOK, *Secretaris*.
 J. C. G. VAN DER GRAGT.

BIJLAGE VII.**VERSLAG
OMTRENT HET BEMIDDELINGSBUREAU.**

Begin Mei 1919 werd de leiding van het Bemiddelingsbureau door ondergeteekende overgenomen van collega A. Rauwerda. Bij die gelegenheid werd hem tevens tegen quitantie de kas, groot f 125.88 overhandigd. Hij besloot de zaak op denzelfden voet voort te zetten, waardoor hij in de gelegenheid was dd. 1 Maart j.l. een batig saldo van f 158.25 te boeken.

In de tien maanden tusschen deze data werden 26 collega's ingeschreven, die de hulp van het bureau zochten.

De pogingen om deze te verleenen waren natuurlijk talrijker.

Verzonden werden 62 gecopiëerde brieven. Helaas is niet altijd het resultaat evenredig aan de moeite. Het komt ondergeteekende voor, dat bemiddeling-zoekende partijen wel eens over en weer hunne verwachtingen te hoog spannen. Zeker geschiedt dit soms ten opzichte van het bureau. Aan een verlangen als: „Wilt U een lijst zenden van de beschikbare vrouwelijke assistenten”, of aan een telegrafisch verzoek: „Zend onmiddellijk een geroutineerd plaatsvervanger” kan niet altijd worden voldaan.

Het bureau hield zich strikt aan den regel, om geen informaties te verstrekken omtrent capaciteiten of andere hoedanigheden van reflectanten. Slechts met handhaving hiervan en met medewerking der collega's zal het bureau na verloop van tijd ongetwijfeld een der nuttige instellingen der Maatschappij worden.

BAKKER.

BIJLAGE VIII.

DE TITULATUURKWESTIE.

Deze kwestie is het eerst aan de orde gekomen op de Alg. Verg. van de Maatschappij te Breda in Juni 1917, waar Lind voorstelt eenheid te brengen in de titelvoering.

Er wordt een Commissie benoemd om rapport uit te brengen, bestaande uit de heeren Salomons, Lind en De Jonge Cohen.

Door het bedanken van den heer De Jonge Cohen, wordt het rapport uitgebracht door de beide andere heeren op de jaarvergadering te Rotterdam in 1918. Daarin wordt geadviseerd om te spreken van Dr. X., Tandarts.

Het resultaat van de daar gevoerde besprekingen was de volgende motie:

„De algemeene vergadering spreekt haar wensch uit, dat de de leden van de Mij., voorzover zij een titel voeren, in ieder geval zullen voeren den Nederlandschen beroepstitel, waarop zij recht hebben en dat een buitenlandsche titel gevoerd zal worden zooals die hun is toegekend in het land, waar zij dien behaald hebben, zoodat geen misverstand bij het publiek daarvan het gevolg kan zijn”.

De redactie van deze motie bleek niet zeer gelukkig en in de praktijk moeilijk uitvoerbaar. De een is D. D. S., de ander D. D. M., een derde Dr. chir. dent., een vierde Dr. med. dent., een vijfde Doct. in der Zahnheilkunde, etc., etc.

Het gevolg was dat, behalve de Voorzitter, *niemand* zich aan de motie iets gelegen heeft laten liggen.

Op de Alg. Verg. te Haarlem in 1919 wordt de kwestie opnieuw behandeld, zonder dat dit van te voren op de agenda vermeld stond.

Weer wordt een motie aangenomen:

„De Alg. Verg. der Mij. tot bev. der Tandheelkunst d.d. 23—24 Mei 1919 te Haarlem, spreekt als haar oordeel uit, dat het voor een lid der Maatschappij, die in het bezit is van een D. D. S., D. H. D.- of D. D. H.-diploma, niet geoorloofd is, op grond hiervan het praedicaat „Doctor” of de afkorting daarvan voor den naam te voeren.”

Deze motie moest als ontoelaatbaar worden terzijde gelegd, daar de uitdrukking „niet geoorloofd” mee zou brengen dat niet-toepassing onvereinigbaar is met het lidmaatschap. Dit kan echter alleen worden neergelegd in een Bindend Besluit, wat hier niet is geschied.

Het H. B. besloot dan ook in zijn vergadering van 13 Juli j.l. de zaak opnieuw onder de oogen te zien.

Het is van meening, dat er voor de Maatschappij drie wegen openstaan:

1. De titulatuurkwestie te laten voor wat zij is.
2. De verplichting stellen, dat ieder zich in de eerste plaats tandarts noemt en de buitenlandsche titels vrij te laten.
3. De titelvoering reglementeeren, door voor alle buitenlandsche titels voor te schrijven hoe zij gebruikt moeten worden.

De onder 1 genoemde oplossing lijkt hen de beste.

De onder 2 genoemde minder juist, maar in ieder geval uitvoerbaar.

De laatste absoluut verwerpelijk, om verschillende redenen:

1. Het feit, dat er een zoo groot aantal verschillende titels komt, dat het publiek dit niet zal begrijpen en het vermoedelijk belachelijk zal vinden;
2. Het feit, dat de practische oplossing moeilijk zal te vinden zijn en dat bij de eventueele invoering van het Hollandsche jus promovendi eveneens duidelijk zal moeten blijken, welke doctorstitel hier behaald is;
3. Het feit, dat de groote meerderheid, die geen titel heeft, gaat beslissen over de anderen, die dit wel hebben;
4. Het feit, dat het zwaarste weegt, n.l. dat geen meerderheid het recht heeft een minderheid bepaalde plichten op te leggen, behalve wanneer dit gemotiveerd is, omdat het belang van de professie of van de patiënten dit eischt.

Waar in dit geval hoegenaamd geen sprake kan zijn van schade voor de professie of voor de patiënten, is het ontoelaatbaar wanneer een meerderheid hier dwang zou willen opleggen. Dit zou een precedent wezen, dat verstrekkende en minder aangename gevolgen zou kunnen hebben voor onze Maatschappij, die aan hare leden de grootst mogelijke vrijheid van bewegen behoort te laten en alleen dan moet ingrijpen in de persoonlijke vrijheid, wanneer het belang van de Mij. dit gebiedend eischt!

De zaak is niet van voldoende belang om een verplichting op te leggen, dit wil dus zeggen een Bindend Besluit, daar gebleken is dat een wenschelijkheid in deze onvoldoende resultaten heeft.

Resumeerende komen wij dus tot de conclusie dat de beste weg is om de titelvoering voor de leden van de Maatschappij geheel vrij te laten.

Wat betreft de Amerikaansche titels, zouden de D. D. S.'ers *zelf* onderling kunnen uitmaken hoe zij die titels wenschen te voeren en dan zal ongetwijfeld de overgrootste meerderheid zich daaraan houden.

De eenvoudigste oplossing is dat de Alg. Vegr. de volgende motie aanneemt:

„De Alg. Verg. der Mij. enz., van oordeel dat de strekking van de in 1918 en 1919 aangenomen moties inzake titulatuur nog steeds weergeeft de meening van de meerderheid der leden, acht echter de verschillende wijzen van titelvoering niet in die mate in strijd met de belangen van den tandheekkundigen stand om door reglementeering in te grijpen in de persoonlijke vrijheid der leden, en laat derhalve de leden vrij, om van verkregen titels gebruik te maken overeenkomstig eigen fatsoens- en collegialiteitsbegrippen.”

Op deze wijze meenen wij alle klippen te hebben omzeild en kan de titulatuurkwestie voortaan van de agenda worden geschrapt!

BIJLAGE IX.

RAPPORT
 VAN DE COMMISSIE TOT BESTUDEERING VAN HET
 TECHNIKERSVRAAGSTUK AAN HET
 HOOFDBESTUUR.

De Commissie tot bestudeering van het technikersvraagstuk werd door Uw Hoofdbestuur gecreëerd in zijn vergadering van 7 Februari 1920 en tot lid-voorzitter werd benoemd de Heer C. F. L. Nord, tot leden de Heeren J. M. Klinkhamer, B. R. Bakker en J. H. Oostingh en tot adviseur Mr. G. H. E. Nord Thomson, adviseur der Maatschappij.

De Commissie hield hare vergaderingen op 3 en op 24 Maart 1920, welke vergaderingen door alle leden en den adviseur werden bijgewoond, alsmede door den Voorzitter der Maatschappij als auditeur.

Het komt der Commissie van belang voor op den voorgrond te verklaren dat bij alle conclusies waartoe zij is gekomen volstrekte eenstemmigheid heerschte, dat alle leden er naar hebben gestreefd een voor de tandartsen, de tandtechnikers en de tandheelkunde aanvaardbare oplossing te vinden. Het resultaat dat door de Commissie is bereikt, zal worden neergelegd in een conclusie aan het einde van dit rapport; de commissie is in alle bescheidenheid van oordeel dat Uw Hoofdbestuur indien het de conclusie van de Commissie overneemt, publiceert en met een mondelinge toelichting op de a.s. Jaarvergadering van de Maatschappij voordraagt, de mogelijkheid om tot een voor beide partijen bevredigende samenwerking te geraken, aanzienlijk groter zal maken. De Commissie heeft het vraagstuk door haar te behandelen in tweeën onderverdeeld:

- 1e. Welke mogen de pretenties zijn van de technikers?
- 2e. Welke moeten de praestaties zijn van de technikers?

Was de Commissie aanvankelijk van oordeel dat deze onderdeelen afzonderlijk zouden kunnen worden behandeld, al spoedig bleek haar dat het verband tusschen beide onderwerpen te nauw was dan dat een splitsing streng zou kunnen worden doorgevoerd. Dit laat zich zeer goed hooren. Mogen de technikers n.l. pretenties hebben die evenredig zijn aan hunne praestaties, omgekeerd kunnen de tandartsen alleen voldoen aan die pretenties als de praestaties van dien aard zijn dat zoowel uit algemeen maatschappelijk als uit commercieel oogpunt daaraan moet en kan worden voldaan.

De Commissie, de pretenties der technikers besprekende, ontmoette daarbij de volgende eischen:

- a. maximum arbeidsweek van 45 uren;
- b. jaarlijksche vacantie van veertien dagen;
- c. behoorlijke werkplaatsen;
- d. voldoende minimum loon.

Werd de billijkheid van het sub. a, b en c gestelde terstond aangevaard, uitgebreide discussies zijn gevoerd nadat punt d aan de orde was gesteld. Men kwam tot het inzicht dat de moeilijkheid in deze materie ligt in de beantwoording van de vraag wie het eventueel te stellen minimum loon zullen moeten verdienen. Moet van 1e, 2e techniker worden gesproken? Moeten leeftijd, dienstjaren, plaats van inwoning invloed oefenen? Veel voelde de Commissie voor een algemeen minimum, al dan niet vermeerderd in elk speciaal geval met een bedrag, vast te stellen door den tandarts naar de mate van zijn tevredenheid over des technikers quantitative en kwalitatieve praestaties, zijn gedrag enz. Moest echter, zoo vroeg de Commissie zich af, een minimum eventueel voor den minsten of den besten techniker gesteld worden, voor een 2e of een 1e? Wat moet trouwens den rang bepalen?

De Commissie heeft uitvoerig de vraag besproken of als een overwegend bezwaar mag gelden dat bij vaststelling van een minimumloon slachtoffers zullen vallen en een zeker percentage van de technikers broodeloos zal worden. Zij zag onder het oog dat dat percentage grooter zal worden al naarmate het minimumloon hooger wordt gesteld. De tandartsen zullen immers bij een voorgeschreven minimumloon nagaan of het voor hen voordeliger is zelf een tandtechniker tegen minstens dat loon in dienst te hebben of op een atelier te laten werken tegen stukloon. In het algemeen oordeelde de Commissie het billijk een eerste techniker een minimum van 40 gulden te laten verdienen; een minimum van 45 gulden werd te hoog geacht. De Commissie vreesde dat vele tandartsen zelfs dat minimum niet zouden willen of althans kunnen betalen. Hier stuitte de Commissie weer op de vraag wat onder een eerste techniker moet worden verstaan, met welke vraag men de quaestie der praestatiën van de technikers te vorderen, raakte. De Commissie achtte het eischen van examens de beste methode om de capaciteiten der technikers vast te stellen, *capaciteiten die dan recht op een bepaald loon zullen geven*. Waar echter de onbevoegde uitoefening van de tandheelkunde nog niet is onderdrukt, meende de Commissie, dat een dergelijk examensysteem te gevaarlijk zou zijn, wijl dan de uit te reiken diploma's zouden kunnen dienen om het publiek op een dwaalspoor te brengen omtrent de bevoegdheden en de gecertificeerde bekwaamheden van den bezitter. Mitsdien lag het voor de hand dat de Commissie tot de conclusie moest

komen dat de opleiding slechts kan worden geregeld met een organisatie van technikers, die uitsluitend loontrekkend zijn. Waar was vastgesteld dat de capaciteiten de basis voor het loon moest vormen en dus de opleidingskwestie primeert, kwam de Commissie hier op het doode punt. Hare besprekingen moesten hier een einde nemen; haar bleef slechts over haar oordeel in een conclusie vast te leggen. Deze conclusie luidt:

De Commissie, erkennende de billijkheid en de wenschelijkheid van een goede regeling van de positie van de technikers ten aanzien van opleiding, loon, maximum arbeidsweek, vacantie enz., is van oordeel dat deze regeling slechts kan worden getroffen door de Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde met een organisatie van technikers die uitsluitend loontrekkend zijn.

G. H. E. NORD THOMSON,
Adviseur der Maatschappij.

De conclusie van dit prae-advies wordt door het Hoofdbestuur overgenomen.

BIJLAGE X.

P R A E- A D V I E S
 AAN HET HOOFDBESTUUR VAN DE MIJ. TOT BEVORDERING
 DER TANDHEELKUNDE OVER DE VOLGENDE MOTIE
 DER AFDEELING AMSTERDAM.

„Het is geen lid der Maatschappij particulier geoorloofd eenig overheidscollege van advies te dienen bij het beramen of tot stand brengen, wijzigen of reorganiseeren van eenigen wettelijken maatregel of gemeentelijke verordening, of eenige instelling op het gebied van tandheelkundig onderwijs of tandheelkundige volkshygiëne, voor zoover het verleenen van medewerking aan een en ander volgens de Statuten en Reglementen klaarblijkelijk behoort tot de werkzaamheden der Maatschappij of der afdelingen.

Van deze bepaling kan een lid vrijstelling verzoeken aan het Hoofdbestuur of het Afdelingsbestuur (elk voor zoover de aangelegenheid zijn werkingsfeer betreft). De betrokken besturen zijn bevoegd deze vrijstelling te weigeren of te verleenen, in het laatste geval eventueel onder die voorwaarden, welke het aan deze vrijstelling wenschte te verbinden.”

De prae-adviseur kan kort zijn: zoowel op theoretische gronden als uit practische overwegingen is het aannemen van deze motie af te raden. Een overheidscollege dat zijn licht wenschte op te steken bij een lid der Maatschappij kan ernstige redenen hebben om bij dat lid en niet bij de Maatschappij te komen. Voorts kan het van groot belang zijn voor het lid, hetzij moreel of finantieel, dit advies te verstrekken, terwijl zich tevens omstandigheden kunnen voordoen dat een lid b.v. zelf deel uitmakend van een overheidscollege, inlichtingen wenschte te geven en moet geven en van zijn deskundig inzicht in den boezem van dat college moet doen blijken. Zou hij dan eerst moeten telegrafeeren naar het Hoofdbestuur van Uwe Maatschappij? En zou hij aldus zijn plicht als lid van dat College niet schromelijk verwaarloozen? Hij *moet* spreken als hij oordeelt dat zijn functie dat eischt, hij kan dat spreken niet afhankelijk stellen van het oordeel van anderen. Zoo zijn meerdere mogelijkheden te construeeren.

De Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde zal langs natuurlijken weg moeten trachten de aandacht der Overheidscolleges tot zich te trekken, niet langs kunstmatigen. De Maatschappij bereike een dergelijk aanzien dat elk college zich tot haar wenden zal direct en zonder tusschenpersonen. Dan zal zij in aanzien toenemen en aan

hare adviezen meer waarde worden gehecht dan indien deze eigenlijk worden aangeboden.

De Maatschappij trede in deze dus niet dwingend op tegenover hare leden, zij geeft anders blijk van gemis aan zelfrespect.

Conclusie: men verwerpe de motie.

G. H. E. NORD THOMSON.

Dit prae-advies wordt door het Hoofdbestuur overgenomen.